

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis, Commentariorum Libri LVIII

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Lib. XVI. Æsculapius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

lerit: quod, ut mea fert opinio (nam historia omnino apocrypha est) ea de causa fit, ut si Christum gestare humeris, hoc est, veram sapientiam enancisci volumus, dandam esse operam impensissimam disciplinæ admoneamur, robori cuius innixi, rapidos quorumcunque annium cursus profunditatemque, ac torrentium impetus facile superemus. Et quod Jacob ait: *In virga nostra Jordanem pertranseamus*, sane Jordanis vel quodvis aliud flumen, fluxus animi motus, & voluptariæ molli tudinis affectus indicat: virga disciplinam, sine qua non esse progrediendum Græco monemur adagio, qui firmiter innituntur, nullis perturbationum occurribus deturbantur, nullis undarum quantumlibet inturgentium fluctibus immerguntur: pedibus vero per ima vel ipsius pelagi demersis, vitæ crure genue tenus alluimur: capita autem, ut ait ille, condimus intra sidera, Deumque ipsam finere humeris videmur, ac veri demum evadimus *χρηστὸί ἐγώ*, in quos ubi sagittæ fuerint immisæ, eadem in jaculatores suos sponte retorquentur, ut in vulgata habetur historia. Quid enim in universa literarum peritia facilius, quam eorum calumnias repellere, ac suismet unumquemque jaculis conficere, qui sanctissima nostræ pietatis instituta vel incessere, vel convellere aggrediatur, quæ certo Dei sit præsidio firmata, magni verique numinis munimento quam validissimo roborata?

JOANNIS PIERII VALERIANI HIEROGLYPHICORUM

LIBER XVI.

DE IIS QUÆ PER ÆSCULAPIUM GORGONAS, HYDRAS, ET ID GENUS ALIA SIGNIFICANTUR

Ex Sacris Ægyptiorum literis,
AD MAGNIFICUM MARIUM MAFÆUM
ROM. PATRITIUM

Ibi vero elegantissime Mari, tertium de Serpentium significationibus commentarium deducendum judicavi, ut universa, hæc materia, quæ à vobis honoratissimis fratribus magna sui parte profecta est, ad vos identidem rediret, laudastig, ea, quæ ad Reverendiss. Cardinalem, quæq; ab Achillem fratres tuos miseram, significastig, libellos illos pro humanitate tua libenter a te lectos in illis tamen desiderasse quædam alia, ut opus absolutum undecumq; videretur, præter Æsculapium fabulosa scilicet illa, Gorgonas, Hydras, & id genus alia: tum quædam venenatorum genera, Dyspadem, Scorpionem, Salamandram, quod in illis quoq; inesse debere hieroglyphica auguraris: proinde cumstis, ut hæc vobis nomine tuo per Florum nostrum significarentur, ne contentus iis esse vellem, quæ duobus illis Commentariis collegissem. Respondi, dilectiss. Mari, agere me gratias incomparabili humanitati tuæ, quod ita me admodum mearumq; nugarum, qualescunq; essent, cum suscipere dignareris: sed quod in prioribus illis non omnia sim complexus, minime per negligentiam esse factum scias, imo quia veritus sum vos fratres vestros tam præstantes, magnis & innumeris Christianæ Reipubl. negotiis oppressos, dictione mea tam levi diutius occupare, summumq; fuisse brevitatis studium, ne in publica peccarem commoda, si temporis eorum longam morari sermone voluissem. Quoniam vero ita te cupere declarasti, ut illa ad argumentum hoc adderentur, dedi operam, ut ea quoq; colligerem: quæ cum longe plura essent, quam pro corollario subijci possent, eadem impeditus verecundia, ne nimia nugarum congerie importunus fierem, longe tolerabilius esse iudicavi, si residua hæc in unum, idq; iustum adstruerem commentarium, ac veluti Serpens linguis micat oreum aliquot, multa de plantis, de piscibus, & aliis rebus non admodum pauca, cur non & tria de tanta Serpentium varietate conscribi possent? Sedenim hoc tertium nulli convenientius dedicari debuit, quam tibi, qui author impulsorq; fueris, ut ea conquirerentur: egoq; importuni nominis perbelle declinavero, cum tu ipse ex abrones in te sponte tua concitaris. Vale,

ÆSCULAPIUS. CAP. I.

Anguis significatum apud Romanos, perinde ac apud Græcos & Ægyptios, sanctum semper fuit, per quem nimirum ipsum salubritatis Deum Æsculapium intelligebant, quod numismata, quod marmora, quod Græcæ, Latinæ que omnes historia testantur: plurimæque passim statua, per quarum crura & genua Serpens flexuosis voluminibus implicatur, locorum ubique Romæ, ac in toto terrarum orbe conspiciuntur. Inesse quidem

Angui remedia multa, experimento compertum est, neque ullum esse ajunt apud Medicos volumen, quod Anguim in ægritudinibus beneficia non latissime demonstrat, ut minus miremur Serpentis effigiem ex ære in contum surrectam à Mose, in quam populus oculos intendens, ab incommodis, quæ se in itinere tam longo oggerere potuissent, divino spirante præsidio liberarentur, de quo loco suo plura diximus. Quinetiam, ut ad remedia revertamur, inventum est ab Antonio Musa Augusti medico in ulceribus insanabilibus Viperas edendas dare, mira que ita celeritate perlanare. Et quamvis perniciofa multa sint ex Anguibus exempla, non ita tamen alienum à ratione est eorum genus, si modo, quæ bruta honeste atque prudenter facere videntur, ratione ea fieri concedamus: ut non aliquando magna & amicitia & fidei documenta præstiterint, & eam justitiæ partem exercuerint, quæ in homine raro admodum inventa perhibetur,

In Angue remedia multa. Author Plin. lib. 20. cap. 13. Quineti in Elephantum morbos sanant.

HOSPITALITATIS JURA. CAP. II.

Scribit Plutarchus Aspidem ab Ægyptiaco viro quodam patriæ religionis superstitione tam familiariter alitam, ut ad mensam assidue ventitaret, quæ cum catulos enixa esset, quorum unus hospitii filium enecavit, regressa parens, intellecto facinore, filium & ipsa suum morte multavit, ac voluntarium exilium sibi in perpetuum delegit. Apud Philostratum legere est, Ajaci Locrensi Draconem mansuetum in deliciis fuisse, cui cibum de mensa communi ministrabat, quemque perinde ac Canem secum comitem adducebat: addit, eum quinque cubitorum magnitudinem explese. Neque illud prætermittendum, quantum ad salutis significatum pertinet, publicatum esse, Neronem à percussoribus, quos in eum Messalina immiserat, Serpentis ope servatum, cum è pulvino, ubi ipse quiescebat, se proferens, eos absterruisset: sive ea tabula fuerit, sive Serpentis exuviaz, quas ex voluntate matris dextero brachio adalligatas aliquandiu gestavit, ac tædio tandem maternæ memoriæ abiecit: rursusque, ut alio Commentario diximus, extremis suis rebus frustra requisivit, quippe qui speraret adversus infortunia, quæ undique jam pertimescebat, amuletum id sibi profuturum.

Suetonius in Nerone cap. 6.

Suet. Ibid.

SERVATOR. CAP. III.

Quinetiam ferunt Heleos adversus Arcadas dimicatuos, Serpentis ope victoriam consecutos, oblato sibi puero dum in aciem descenderent, quem nudum ante omnes ordines statuerunt, Arcadibusque irruentibus pueris in Draconem mutari visus, cujus horrenda specie perturbati Arcades, disruptis ordinibus fugam turpiter arripuerunt: in cujus rei monumentum Helei sacello ibi erecto, ubi condi Serpens visus fuerat, Sospolin inde Deum religiosissime coluerunt.

Urbis conscriptorum.

SALUS. CAP. IV.

Merito vero salutis significatum Serpens sibi vindicasse videtur, à quo, ut initio dicebamus, multa in humanum genus remedia procedunt. Apud Lactantium legas ictui viperino præfens admodum esse remedium Viperam ipsam exultam, & in cinerem redactam. Citat hanc artis medicæ peritiâ Adamantins, ubi homilia 17. super Numer. sacrificiorum dæmoniorum virus per sacrificia, quæ olim Deo offerebantur, depelli dicit: veluti Serpentium venena medicamentis nihilominus ex Serpentibus consecris depelluntur, ut perhibent. Apud Cebetem observes, Viperæ dente semel tactum quempiam, nulla deinceps venena formidare. Tradunt alii, qui Viperæ jecur conditum semel hauserit, nullius inde Serpentis ictum pertimescere debere. Quid vero illud, quod à Dioscoride traditum est, homines qui Viperis conditis in cibum uti consueverint, longiora vitæ spatia producere, & ad summam senectutem incolumes pervenire? Isigonus Cirnos memorat Indorum genus, qui centenis quadragenis annis vivant, quia Viperinis carnibus alantur: adhæc, neque capiti, neque vestibus eorum, noxia corpori inesse animalia, eamque causam videtur Tertullianus afferre, cur tanta sit

Idem apud Matheoli in Dio. lib. 6. cap. 47. Dios. lib. 2. cap. 16. Ægyptios etiam Viperina carne vestit alii Gal. lib. 3. de alim. faculi.

Cervo

Cervo vivacitas : quippe quod ipse ætatis suæ arbiter, Serpente pascus, veneno augefcit in juven-
tem: vel, veneno languido exit in juventutem, ut vulgata habent exemplaria. Et Nazianzenus, ut Ba-
filii rudimenta commendans, philosophiam & politiores alias literas à Christiano homine minime
contemnendas esse diserit, Viperam in exemplum adducit, ex carne cujus singulare remediũ gra-
vioribus morbis excogitatum est: id ad hanc usque diem à maxime fera perniciosaque bestia nar-
æξωλω Theriacum vocamus. Sunt qui tradant Viperas in Arabia, ubi balsamum colligitur, inho-
as icũ: quod venenum balsami leniatur succo, quo illa dicuntur ali. Addam & illud tametsi x̄v̄. πρ̄ς.

Numismata
plurima cũ
Serpentibus
quare cusa.

quod apud Theophrastum legas, Viperarum morfibz tibicinem qui moduletur adhibebat
efficacitatem habere medicinæ. Quæ quidem commemorare libuit, ut non immerito numismata tor-
cusa existimemus, quæ Serpentem habent cum inscriptione Salutis: veluti ille est numus in spiram
collectus, cujus inscriptio, SALUS ANTONINI AUG. In alio ejusdem numo Serpens est tractu sinuo-
so, tortilique obrepens virgæ, quam signum ibidem adjectum dextera humi applicat. Atque in
alio Dea ipsa læva virgam gerit, dextera poculum Angui porrigit: inscriptio, SALUS AUG. COS. III.
In aliis, ipse fella sedens pateram porrigit Angui suo de loculo exeunti, caputque pateræ admo-
venti: inscriptio, SALUS AUG. In numo vero M. Aurelii Severi Alex. sedenti simulacro pateramque
porrigenti a surgit Anguis, cum inscriptione, SALUS PUBLICA. Sed ne singula commemorem, quæ qui-
dem sunt innumera, Commodi Crispinæ, & aliorum, per Angues denique omnes Salutem intellexe-
re. Quod autem ferunt Esculapium sub Anguis specie Romani legati navem sponte ingressum, cum
ipfi Epidaurum adversus pestilentiam opem imploraturi adnavigassent, scribunt Græci tale aliqui
sibi etiã obtigisse, cum ipse idem Deus Draconis effigie à Nicagora Echetimi uxore ad Sicyonios
mulorum bigis invecus est. Neque desunt qui super Esculapio comminiscantur historiam, educa-
tum quippe Draconem ab eo, in Peleimontis loco, qui Pelethronius à florũ ubertate nuncupatur,
Throna enim flores vocant lingua Thesala. Addunt Anguem eum fuisse nigrum, utero subviridẽ,
figura pulchra, triplici dentium ordine, fronte, & supercilio admodum pingui, cui præ pinguedine
toruli veluti quidam sub mentum reducũ, barbæ speciem reddebant, quæ lurido fellis colore in-
cãta videretur Ictus ejus innocuus, illi quem torices infigunt, perquam similis, etiã cum vehemen-
ter lædere conabatur. Genus hoc Serpentum assidue cum Aquila bellum gerere ajunt, saepeq; in ejus
nidum prorepere, ovaque depasci, ac illi semper insidias struere, cum præsertim ad prædã advola-
rit, quasi Jovem ulcisci velit, qui dominum suum fulmine sustulisset. Horum autem conflictum ope-
ræ pretium est apud Nicandrum legere. Sed ut apud Pausaniam est, Dracones qui Esculapio appre-
gebantur, colore erant subflavo, quales in Epidauria tellure tantum inveniri tradit. Cum vero Es-
culapius Apollinis, hoc est, salubritatis filius fingatur, ideo nonnulli dixere, Serpentis eum insignia
gestare, quod homines cum in ægritudinibus, ut Homerus inquit, neq; non Hesiodus, cito senescant,
salubritate adveniente iterum juvenescere videantur. Spectatur hoc idem in Sole, dum ab hyemali
feneçia ad vernam sese proripit juventutem.

De Escula-
pio sub an-
guis specie
historia.

Quin. Escu-
apius ful-
mine peri-
se dicitur
ex Virg. l. 7.
& Orpheo
in Argon.

PRUDENTIA. CAP. V.

Quod si medicinæ rationem habeamus, Serpens hic prudentiam indicare videbitur: nam & Al-
fertoris nostri dictum est, nos esse debere prudentes, admonentis, *scanti sunt Serpentes*. Ideo ex
Valentinianis quidam Sophiam illam suam Serpentem factam dicunt: quapropter & contrariam ex-
stitisse factori Adæ, & rerum cognitionem hominibus infudisse, eaque de causa Serpentem omnium
sapientiorum habitum: de quo latius apud Irenæum. Nam cum prudentia non præsentia tantum
examinet, verum & lapsa & futura meditetur, & tanquam è specula prospectet, medicum exscribere
videtur, quem oportet, inquit Hippocrates, *penitare diligenter,*

Medici
prudentia.

Ab Homero
Iliad. a.

Ὅς ἢ ἄρ' εὐνοῖα, ἢ τ' ἐὸς ὀφθαλμοῦ, ἀεὶ τ' εὐνοῖα.

Quæ sunt, quæ fuerint, quæ mox ventura timeantur.

quod quidem hieroglyphice per tricipitum in Apollinis etiam simulacro factum invenies, cujus pe-
dibus ingentis vastitatis Serpens triceps subijciebatur. Capita ea, Canis unum, Lupi alterum, tertiu-
um Leonis, de quo alibi differuimus, & prudentiæ signum id esse demonstravimus.

PER.

A Visebatur autem in Delphis apud oraculum Serpens, qui singulari certamine videretur Apollinem provocare, observatum à Plutarcho: perniciēs enim saluti semper adversatur. Inter agalmata Pontificia, quæ Romæ in Pulchræ speculæ recessu, ob veterum quippe artificum admirationem, visuntur, Julius II. admirandæ illud vetustæ artis & ingenii signum restituit, Apollinem ^{Statua Apollinis Romæ à Julio restituta.} ἐναγών, ubi Vipera terpit ab imo laurini trunci, cui dextero innititur femore. Non temere illa facta, sed tum hæc, quæ modo retulimus, tum Pythonis, hoc est, ægritudinari veneni cædem indicat, quem Apollo, ut Ovidius:

Mille quidem fodit telis & pluribus hydrum.

Statuæ vero hujus facies, osque ipsum Octaviani Augusti videtur esse, ejusque junioris lineamenta, quæ spectantur in numis, repræsentat. Sunt autem Pythones & dæmonum genus, cui, ut scribit Adamantius, Dracones, alii que Serpentes ministrare perhibentur. Sed de his alio commentario plura disseruimus.

GIGANTES. CAP. VII.

B Diodorus quoque per Serpentem voluminibus implicatum, malum interpretatur, præcipueq; Gigantum genus, qui terrarum orbem olim oppressere. Et Commodus Imperator, uti legere est apud Lampridium, homines, obtortis pedibus, utpote Draconteis, Gigantes appellare solitus, eosque sagittis ex libidine configere. Et statuas giganteas pene omnes obtortis cruribus videas, ut anguipedes illos Terræ filios ostentent: nam & Næso anguineos habuisse pedes, ait Gigantes, qui centum quisque brachiis cælum capere conati sunt, eo versu:

*Cum centum quisque pambat
Injicere anguipedum captivo brachia cælo,*

Et in Ætne Maro:

*Hæc natura sua est aluo tenuis, ima per orbem
Squammeis intortos sinuat vestigia Serpens.*

HORRIFICUM. CAP. VIII.

C Quas vero colubras Eumenidum crinibus obvolutas ajunt, ab Æschylo Poëta tragico primum excogitatum Pausanias attestatur: cum antea nihil neque in his, neque in alio quopiam ex infernis deis quicquam esse horrificum existimaretur. Manifestissimum est enim totum hoc terroris argumento confictum: loco tamen ea terribilia esse ex Assertore nostro totiens audimus, ubi sit fletus & stridor dentium, & quæ passim sacræ literæ de gehenna ponunt. Ut vero ad Anguium terrificum hieroglyphicum revertamur, non temere Tiber. Grachus timuisse videtur, cum in spaciola galea, qua in bellis uti consueverat, Angues offendit ova peperisse, fœtusque jam formatos, paulo antequam multitudine Quiritum oppressus interficeretur.

VASTITAS. CAP. IX.

D Jam Draconem, quem mali significatum habere dicunt, Crocodili nonnulli speciem esse putant, fortasse quia vastiore pingeretur corpore: nam alicubi mirifice crescunt. Maximus enim Tyrius tradit, apud Indos Alexandri tempore Draconem fuisse quinque jugerum magnitudine, cui Boves & Oves in cibum Indi ministrarent. Alii omne Serpentum genus indifferenter accipiunt, cujusmodi monstrum Annibal à tergo subsequi prospexisse fertur: belluum quippe vastam & immanem circumplexatam Serpentibus, quæ quacunq; incederet, omnia arbuta, virgulta & tecta pervertebat, quod vastitatem Italiæ portendere divinitus intexerit. Neq; temere Faustina visa sibi in somnis Serpentes parere, sed ex his unū ferociorem, cum Antonium & Commodum in utero gestaret, quod vita Equicæ deinde Commodi, voluptuosa simul ac perniciofa, re ipsa comprobavit, non hominem, sed immanem Hydram ad humani generis internecionem emisit. Argiphontem Pausanias dictum ait Mercurium, quia ὄφιονδὸν fuerit, Serpentem quippe sustulerit, quem nonnulli ἄγγυλον vocant, vel quasi curium, quia ὄφιονδὸν fuerit, quod cæde absinteat: pacis enim Deus est Mercurius. Quamvis Leotychidas Lacedæmonius Aristone patre nobilis, neque sua obscurus virtute, portenta hæc atque alia eludere

Bb

confue.

Horæ. 2.
Car. Catul.
in Argon.

Pausan. in
Æschyl.

Pausan.
de
Mercurio.
Argicida.
Hom. Odyf.
a. vers. 34.

consueverit : nam cum propinquioris portæ clavi Draco circumvolutus esset, monstrumque id esse vates denūciaret : *Minime mihi quidem videtur, inquit, sed si clavis Draconi circumvoluta esset, monstrum asseverarem.*

Quod Argum inter- ficeris, ut ibi Eufb. Serpens interfeller.

VOLUMEN. CAP. X.

A Libi cur Dracones Cereri vectandæ adhiberentur, explicuimus, sed quoniam nihil præterea- dum existimavi, quod in significationum argumentum apud scriptores veteres comperissent, addendum quoque fuit, scripta lucubrationesque in Anguium nomen devenire : siquidem Zetes Hesiodi interpretæ Dracones, quibus vecta Ceres Proserpinam quæritabat. significare ait volumina, quæ Triptolemus de agricultura conscripsit, eoque loco *δημητερον*, Terram matrem interpretatur: consuevit enim Dores γ in δ vertere, ita quæ *γη μήτηρ, δημητερον* mox dicta.

TROPHONIUS. CAP. XI.

Sed & Veterum, ut Euripidu in Ione. Cicero Tuscul. lib. 1. Arist. in Nubib.

Simulachra quædam juxta Ercynam fluvium in specu quodam fuisse memorat Pausanias, quæ dicata erant cum sceptris, circa quæ Dracones obvoluti complicabantur, quæ nonnulli, antiquarum rerum ignari, Æsculapii & Hygiæ simulachra existimabant, cum tamen Ercynæ & Tropho- nii essent hieroglyphica, quibus etiam antiquitas Dracones consecravit, sive ob oraculorum pre- dentiam, sive ob rei, quæ in promptu erat similitudinem, quod oracula Trophoniana subterraneo in specu reddi solita : in specu autem & subterraneis cavernis Angues libentissime latitare ignotus nemo. De Trophonio pleni sunt doctorum etatis nostræ libri.

BOREAS. CAP. XII.

Boream quoque ventum ajunt hieroglyphice Viperinis caudis, pedum loco, præditum figurari, qua quidem specie insignis cum Orithyia raptu in Olympia visebatur, in donario à Cypselidis dicato.

DE SCORPIO. CAP. XIII.

Inter serpentina Scorpium non habet locum, sed quia venenosum est animal, hic minime prætereun- dus fuit : super eo tamen partem eam tractare prius instituimus, quæ cum Crocodilo negotium habet.

Crocodili cum Scorpio edium

HOSTIUM CAEDES MUTUA. CAP. XIV.

Hostes enim duos pari conditione inter se dimicantes, vicissimque in damna mutua concurren- tes, ostendere si vellent Ægyptii sacerdotes, Scorpium & Crocodilum pingebant : nam si go- nuino quodam inter se odio flagrantes, simulatque alter alterum inspexerit, in mutua funera spor- te rapiuntur, amboque eadem dimicatione perimuntur. Quia vero & terrestris & marinus Scorp- ius invenitur, de marino hic dubio procul intelligendum. Quod si rem vestigio peractam indicare voluissent, Crocodilum Scorpium subjectum pingere mos erat : ictus enim Scorpii quam primum ter- terimit Crocodilum : sin distractam diutius pugnam, difficulterque in necem deventum ostenderent, superatum à Crocodilo Scorpium faciebant : is enim motu segnis, longe diutius laborat antequam hostem assequatur, & interficere possit.

Citatur à Commentatore Nicandri.

DOLI FALLACIÆQUE. CAP. XV.

Terrestris vero Scorpium doli atque fallaciæ signum habetur inprimis, estque apud Sophoclem Captivis, proverbium in hanc sententiam, *ἐν πικρῷ γὰρ τὰ σκέρπη* Φερεΐ λίθῳ, quippe *sub omni lapide Scorpium insidiari*. Sic & Theriacis Nicander :

Σκέρπη δ' ἀπεσιδῆς ὀλίγω ὑπὸ λαίλοχῆστος.
Scorpium insidias parva sub caute tetendit.

Apulejus acerbiteratem morum per Scorpium notat, ubi illa : *Nosti quendam barbarum nostræ civitatis Decurionem, quem Scorpionem pro morum acritudine vulgus appellat*. De insidiis vero, quæ post ali- quam felicitatem subsecutæ fuerint, Sidonius de fortuna loquens ait : *Quæ virum, ut Scorpium, ultimum sui parte percussit*. Quin & Mathematici vel Ambrosio teste, percussorem, & ad invadendum ex insi- diis promptum eum futurum dicunt, quem Scorpium nascentem exceperit.

IN-

INNOCUA PRAVITAS. CAP. XVI.

In aquam merfus si figeretur, innocuam significat pravitatem : quandoquidem & ipse & Serpen-
tes alii, qui prevalent in sicco, si precipitentur in aquam, ut Cyprianus ait, prevalere non possunt,
innoxi que efficiuntur. Divina vero litera per Scorpium indicant & diabolum & ejus sectatores, Scorpius in
de quibus Evangelium *De di vobis potestatem calcandi super Serpentes & Scorpiones.* De serpente au-
tem, quod ad hanc rem facit, satis superius dictum est,

LIBIDO. CAP. XVII.

Adhuc libidinem & nequitiam Scorpius pictus ostendit, eique ex humani corporis partibus pu-
denda sunt dedicata. Ei signo Mars dominatur, adulterorum semper infamia notatus. Et mili-
tes omnes mulierosos, ait Aristoteles. Et supra finitorem prodeunte Scorpio ortos Mathematici la-
scivos esse dicunt, quare huc forte spectat illud D. Hieronymi dictum de virgine ad Avitum : *Ca-
vendum, ne arcuato vulnere Scorpii vulneretur.* Caelestem vero Scorpium, ob aculeum, qui est instar
teli, sunt qui velint humani generis perditionem significare : cum Libra Veneri dicata, inter Scor-
pii chelas posita, matrimonii concordiam ostendat.

TERRA. CAP. XVIII.

Ab eisdem Mathematicis desumptum crediderim id Scorpii significatum, ut pro terra nonnun-
quam figuretur : ajunt siquidem illi necem a terrestribus animalibus iis obventuram, quibus
Mars in Scorpio certo quodam loco repertus fuerit. Adhuc numus quidam est, in quo quadrigae
sunt cum Victoria & his literis, *Q. EL. JULI. B. R. S. T. O.*, ab cujus altera facie caput est cum laurea, &
alis, ab occipito cujus fuscina est & Scorpius, quod victoriam terra marique partam significare vi-
deatur.

AFRICA. CAP. XIX.

Utrum vero doli fallaciaeque Peenorum, quae tot bellis universo terrarum orbi per tot annos in-
notuere ; an corporum color fuscus, an quid aliud argumentum dederit, ut Scorpius Africae
terrae symbolum haberetur, diu multi quaesivere. Id sane constat, in Hadriani quibusdam numis, *Hadriani*
Scorpium non aliter Africam significare, quam Cuniculus Hispaniam, Equus Italiam ostentat. In numi-
quam sententiam ut adducar, facit ingens atque adeo perniciofa Scorpionum multitudo, quam ea
regio gignit, adversus quos Strabo ait remedia ab indigenis excogitata : cum dormitum eunt pe-
des alio, atque etiam lectos ipsos illinire. Animadvertendum vero, si Scorpium pingere contingat,
ne quis Nicandri versu decipiatur, ubi author ille dicit, a cuspide novem compagibus spondylos
contineri :

—Τοίω δ' εἰ δ' ἄν κέντρῳ
Σφίνδυλος ἐννεάδεσμοι ὑπερτεῖρα συσέρησ.

Enneadesmoi non est ibi simpliciter pro novem nodis positum, ut Antigonus & Demetrius arbitrati
sunt, sed pro multis, ait interpres : septem enim tantum compages habere caudam Scorpii, manife-
stum est, saepe vero novem pro multitudinis numero ponitur. Quinetiam Nicander idem *ἐννεάδεσ-
την* dixit, de eo, qui duos tantum aculeos haberet, quae quidem opinio est Apollodori. Et de nobis
numero septem unicuique cernere volenti facile constabit.

*Hoc reme-
dium a me-
dicis non
numeratur,
licet pluri-
ma alia
memorent
Dioscori. c.
11. ubique
Matthaeolus*

DE SALAMANDRA. CAP. XX.

Salamandra quoque inter malefica venenosaque animalia recensetur : quare illam quoque
quanta poterimus dexteritate tractabimus. Est haec Crocodilo terrestri facie perquam similis, li-
cet non sit Stellione major, majoris quippe lacerta magnitudine, quales ego in Bellunen-
sis agri saltibus, Castalioneo secessu meo magnis imbribus excitatas aspexi : & in fontis mei cujusdam aquae
ductu, quem macerie atque cespitibus struxeram, septimo post anno cum eum rescicerem, multas
inveni ipsum fluentis aquae marginem accolentes parvo inter se distantes intervallo, ea ipsa
coloribusque praeditas, qua pingitur ab authoribus.

Bb 2

AB

HOMINEM undique ignibus impetitur, sive cladibus iis, quæ per ignem significantur obiectum, minime tamen ulla ex iis parte læsum significare si vellent Ægyptii sacerdotes, Salamandram pingere consueverunt: ea siquidem per ardentem carbonem inambulans, nullo ab his afficitur nocimento: tantus enim illi rigor, ut ignem tactu extinguat, non alio modo, quam glaciæ.

CONSTANTIA. CAP. XXII.

NAZIANZENUS. pro constantia Salamandram ponit, dum animal id in igni medio, qui omnium domat, non solum lætari dicit ac vivere, sed eum omnino etiam extinguere. Ita se cum Basilio, Athenis in igne perdidit: Deum verum colendo incolentes versatos gloriatur; quin etiam eum professione sua atque constantia suppressisse.

Salamandra rigor. Ex Arist. contra istum Plin. lib. 10. c. 67. & Gal. lib. 3. de tempore

AMATOR. CAP. XXIII.

SUNT qui per huiusmodi speciem, per Salamandram quippe in igne positam, amatorem ostendunt, quod amorem ex igne significari apud omnes vulgatum sit, ut in Facibus latius à nobis dictum, & ardere se amantes omnes profiteantur: cumque ita vitam in æstu trahant, erudite se fecisse putant, si figuram huiusmodi ardoris sui simulacrum prætulerint. Sedenim, hoc haudquaquam probatur, quia si Salamandra ignem rigore extinguit suo, ea utique non aestuat, quod in primis amator sentire se clamat: utpote qui vel intimis medullis exuratur, vel lentis penitus ignibus maceretur, hunc urat amor, hunc urat protervitas, cum *fervidus sit puer Veneris, Cupidoque semper ardentis ænas legitas: Ardeat Atrides medio in triumpho virgine npta, & quæ plurima in hunc modum Poetæ scribere consueverunt, uti etiam apud Maronem, Ceco corpitur igni Dido, agnoscatque eadem veteris vestigia flamma, uritur infelix ardet amanti, trahiturque per ossa furorem, ac totam incensa per urbem debacchatur.* Mitto quod fabulantur alii, Salamandram igne pasci, atque ideo amantem referre: quod ille sit huius veluti cibus, quo se oblectet assidue.

Amatorum ardor. Lib. 4. En.

AMORIS NUTRIMENTUM. CAP. XXIV.

SIGNIFICANTIUS enim hoc exprimi potuisset, si bestiola illa posita esset paulo Musca grana major, quæ in medio nata igne, per ignem salit atque inambulat, id quod in Cypro insula videtur: C. authores trahunt ærariis fornacibus, ubi chalcites lapis ingestus diebus compluribus crematur, de qua quidem illud spectandum maxime, quod quamprimum longiore paulo volatu à flammis abscesserit, emoritur. Hanc alii Pyralin, alii Pyraustam vocant. Zenodotus in ejus cognomine videtur hallucinari, cui de lampade id attribuit, quod minutulo cuidam Papilionum generi inesse videmus, æstivis temporibus, vespertino crepusculo statim incipiente, quam Apulejus novo, uti suus est mos, vocabulo Flammidem appellat, multi Nitedulam, certe Græci Lampyridem vocitarunt. Verum hæc quæ de loquimur Cypria, longe alia est. Quod vero dictum est, Salamandram in ambulatione sua ignem extingueret, authores gravissimi sunt qui contra una cum Sextio sentiunt, ignemque ab ea lædi omnino negant, idque Plinianis adhuc temporibus Romæ incertum erat, neque adhuc aliquis se vidisse testatur: nos vero eam non modo ardentem prunas non extinguere, verum etiam e vestigio emori experimento comperimus, animali eo à Bernardino Pollano nobili Tarvisino, hospite tunc meo, ab eodem fonte meo allato in domum. Alii vero qui rem ut exploratam & ipsi scribunt, causam etiam investigarunt, cur id efficiat Salamandra: animal enim sine squamis & cute esse, corpus habere frigidum, & maxime humidum, quo singula quæcunque contigerit humectet multo magis, quam Limateces faciant, humorem quillum à corpore tam longe diffluentem, vim eam habere, ut ignem extinguat quem attigerit, *λιποπιδόν* ea de causa Nicander eam appellat, sive quod cute careret, quæ *πιδόν* dicitur, sive quod à cute humor ille largius emanet.

Pyralis & Pyrausta cum Salamandra comparatio. Hæc ex Arist. lib. 5. c. 19. de hist. animal.

HIRPI. CAP. XXV.

NE vero adeo alienum à fide videatur, Salamandram & aliquod aliud animal posse per medium ignem incolume transire: scimus familias quasdam agro Faliscorum fuisse, quæ super ambulantes, qui struem ambulantes non adurerentur. Hirpos illas vocare, & ob id perpetuo s. c. militiæ, omniumque aliorum munerum vacationem habuisse. Sedenim ætate nostra vidimus Romæ Benedictum

Per medium ignem ambulantes.

A dictum quendam Teutonicum, arte speculorum fabrum, qui non temere profitebatur se per flamas medias incesurum, citra ullum vel capilli unius detrimentum, quem & plurimum, & Teutonico ritu valde promissum habebat. Vidi ego hominem manus in liquefactum plumbum immittere, idque ex candenti patella in volam accipere, æque ac si argentum vivum aut tepida fuisset aqua: introductus olim ad hoc spectaculum ab amplissimo viro Bernardo Vibieno, qui mox magni nominis sacerdos Cardinalis fuit, in cubiculum Joannis Medicei tunc Cardinalis, in conspectu cujus hæc fiebant, cum ego tanti Præfulis manum osculaturus accessissem, quadriennio ante quam is ad summum Pontificatum ascendisset. Quod vero agebat Benedictus hoc se arte magistra facere, quippe qui unguento quodam partes eas oblineret, quas ab igne salvas vellet, id in memoriam adducit, quod Varro ait, Hirpinos eos, de quibus paulo ante dicebamus, solitos medicamento quodam pedum plantas tingere, atque per ignem ambulantes, multa, ut ait Virgilius, *promere vestigia pruna*. Inveni vero, quod ad hanc rem facit apud Andream Græcæ nationis medicum, cui multum interpretes Nicandri tribuunt, hoc de Salamandra traditum, ut si quis ejus sanguine vel manus vel vestem obunxerit, quod oblitum fuerit, ab igne nihil quicquam lædi: quamvis Plinius hoc non facile credat. Ejusmodi medicamini admiscet alii albumen ovi. At jam minus admiremur quod in Quadrigarii annalibus legitur, oblitam alumine materiam succedi non posse: idque esse verum, Sylla in Archelaum bellante comprobatum. Sane laricem inter arbores neque flammam emittere, neque nisi longa & vehementi exustione in carbones abire manifestum est: quod in fornacibus exploratum, reliquis lignis admixtum longo temporis intervallo consumi. Hoc & Cæsari expugnatione castelli ejusdam, quod Larignum nomine dixerant, quia larice præmunitum fuit circa Alpes, non citra summam admirationem cognitum. Lino vero, quod nonnulli Carpasium appellant, de quo Pausanias, ardere id perpetuo ante Minervæ illius simulacrum, quod cælo, ut fama fuit, delapsum, in Acropoli visebatur, Patavii ego pro ellychniis in lucernis aliquando usus sum: materia enim integra & incolumi perdurante tamdiu ardet, quamdiu oleo intinctum fuerit. Nascitur id inter venas aluminis, ac veluti densior quædam cartilago interspergitur, cujusmodi sunt granatorum intersepimenta.

Nomine Leonis X.

Plin. lib. 16. cap. 67.

Hoc ex Virru & Plin. Sed falso ex Mattheola. lib. 1. c. 74. in Dio.

CORRUPTOR OMNIUM. CAP. XXVI.

SED ut ad Salamandram redeamus: nunquid eorum quoque nobis arriserit significatum, qui damnosum hominem, omnes quibuscumque versetur aliqua pernicie aut injuria labefactantem, & quacunque inceserit calamitatis aliquid invehentem, per Salamandram ostendi voluerunt? quippe cui sit perniciofa adeo vis, ut arboris quam irreperit poma omnia inficiat veneno, & eos qui ederint, necet frigida vi, nihil aconito distans, ait Plinius, atque his quædam magis exitialia, quæ apud auctorem ipsum late recensentur. Illud admiratione dignum, quod traditur ab Aliano, fies Salamandra impune vesci: verum ubi quis ejus Suis, qui Salamandram devoravit, carnem ederit, præsentaneo eo veneno correptum interimi.

Lib. 24. c. 4 Salamandra multum perniciofa.

DE DIPSADÉ. CAP. XXVII.

A Frigidissimo animali ad ardentissimum accedere, ad historiæ nonnunquam venustatem pertinet; quare in commodis recitatis, quæ de Salamandræ gelu procedunt, jam quæ de Dipsadis ardore proveniant, memorabimus. Animal id reptilium perniciosissimum, corpore modico, ac viperino perquam simili, sed ad icum violentissimo, de quo ita Nicander, Theriacis, ubi,

Descriptio Dipsadis.

Ναί μιν δὶ ψάδι εἶδος οὐδ' αὖτις, ἐν γὰρ ἐχθρῶν
 Πνεύματι θανάτου ἢ θανάτου ἔστιν αἶμα
 Οἶον ἀν' ἐν στήθεσσι βλάσθη δάκτυλον
 Dipsalis hanc speciem juret quis, ni minor insit
 Viperæ generi vis mortis, at ocyor' is qui
 Affixi fuerint truculentis fulmine dentis.

Vocant etiam causionem anobatem, melanurum.

Figuram ejus Softratus à reliquis colubris ita distinguit, ut eam dicat habere caudam duabus lineis nigricantibus distinctam, corpore reliquo albicante.

Cernere olim erat in littore, quod è regione majoris Sirtis inter Libyam & Ægyptum porrigitur, columnam quandam, in qua vir moribundus cætiatus erat, cuius pedes Serpens impactis dentibus affigebat, spirisque volubiliter implicabat. Erant & mulieres aliquot, quarum alie aquatum libant, alie aquam decumbenti propinabant, adiacebant passim & struthionum ovum hinc inde strata temere. Quæ quidem species tota profus hieroglyphica hominem significabat bibacissimum, vel ardentissima confectum siti, ut Lucianus interpretatur, id quod etiam ad totius illius regionis naturam indicandam accommodari potest: nam ea siti laborat in primis. Serpens vero ille circa pedem obvolutus & modicus inhærens, Dipsas erat. Veneno vero hæc est plurimo & immedicabili, quosq; momorderit, usq; adeo inflammat, ut propemodum exardescere videantur, ac igne veluti circumfuso concremari. Supremè vero sitiunt, quoque magis potant, eo potandi avidiores sunt, ut sitis es nulla aquarum vi sedari posse videatur: verum eo magis sævire quo magis alluitur & irrigatur, perinde ac si quis ignem oleo superfuso extinguere conaretur. Hinc non infacete nomen confinxit Ovidius, cum lenam quandam temulentam, Dipsadem appellavit:

— Est quedam nomine Dipsas anus.

Ex re nomen habet, nigri non illa parentem
Memnonis in roseis sobria vidit Equis.

Neque forte importunum fuerit, Epigramma quod olim in Framarianum facetissimum a vo nostro scurram lusimus, Ovidiano lusui subjicere. Id est hujusmodi:

<i>Narrabat quidam vim Dipsados exitialem</i>	<i>Rite dua dextra famula, totidemq; sinistra,</i>
<i>Perpetuam insudat quæ pede fixa sitim:</i>	<i>Hæc gerit, hæc pleno vase propinat aquas.</i>
<i>Nempe sitim, tria quam nequeant extinguere Nili</i>	<i>Illæ propinatis alias superingerit, illa</i>
<i>Ostia, vel magnis stagna perhausta cadis:</i>	<i>Nec moni, nec requies pocula mille parat.</i>
<i>Interiore loco Libya, Garamantas ad ipsos:</i>	<i>Frammarians ad hæc, hæc o mibi quarite amas</i>
<i>Quæ fovet arenti Struthionum ova solo.</i>	<i>Figat ut illa meos officiosa pedes.</i>
<i>Quippe ubi quis miser exspatiatus forte per arva,</i>	
<i>In pede fulminei vulnere dentis habet.</i>	

Deut. 8. 15. Sapienter itaque, ut reliqua, Moyses Deuteronomio inter maxime perniciofa animalium genera Dipsadem posuit, ubi terrificam illam describit solitudinem, in qua erat Serpens flatu adurens, quippe Basiliscus, & Scorpio animal insidiosissimum omnium, mox atjecit, & Dipsas, quod ut atrocius redderet, & subjecit, & nullæ omnino aquæ, quæ scilicet opem essent aliquam allaturæ. Eadem de causa Apollonius Poeta terram aridam Dipsadem vocat. Admiratur autem Aphrodiseus, cur illi quos animal hoc momorderit, sitim illam intolerabilem Theriaca epota sedent, cum genus id mellis caminis ex siccis & calidis rebus conficiatur: neq; adduci potest id alia ratione fieri, nisi mutuo consensu quodam Viperarum, & quæ admiscentur carnes, antipathiam habere ad versus quodvis animal venenosum.

APPETENTIA. CAP. XXIX.

Sic Artemi. dorus lib. 1. c. 48. **N**equè vero sitis ipsa simpliciter passim intelligenda, sed nonnunquam pro effrænata rei cupiditate. Nam appetentia capitur: nam & sitibundum pro maxime cupidum auctores ponunt: & sitim Onirocritæ nihil aliud præ se ferre autumant, quam avidissimam cupiditatem. Ipsa porro sitis hieroglyphice sæpe ponitur in Divinis literis, ut Ambrosius super hydropico in domo Pharisei curato disserit: nam sitire impium dicit, dum hujus mundi bona concupiscit. Jam & sitire aurum, in hujusmodi significationem passim invenias, non aliter quam & *auri sacra fames* Poeta dixit. Delitescit autem, ut ad Dipsadem revertamur, Anguis id genus in insidiis inter Struthionum ova, quæ Garamantes non ad cibum tantum perquirunt, verum etiam ad vasculorum & poculorum usum: quippe qui propter solum aridum & exustum argilla carent, qua nos vasa nostra fictilia conformamus. Quæ etiam ejusmodi ovis, quæ aliquanto grandiora fuerint, dissecit, elegantissimos sibi pileos faciunt, ex ovis singulis binos, quibus capita obtegant, eoque gestamine plurimum deleantur.

DE MEDUSA. CAP. XXX.

MEDUSA quoque figmentum licet fabulosum, aliqua subministravit hieroglyphica:

TERROR. CAP. XXXI.

ILLA enim horrificis Anguium hiatibus tremenda, terroris significatum habuit. Praefectum vero caput id à Perseo, terrorem summotum ab eo patria procul indicat, virtute duce, quæ per falcatum enssem, & interpositum speculum effingitur.

PRUDENTIA. CAP. XXXII.

IN historiis Theogneti antiquitatum scriptoris (nam alium Poetam Comicum memorat Athenæus) Medusa legitur ex tribus Phorci filiiis magis astu pollens, quæ regnum à patre derelictum in magnam auxerit opulentiam, atque ejus prudentiæ causa serpentinum caput illi confectum à Poetis. Cæterum Apollonius Rhodius ἐν τῇ τῆς ἀλεξανδρείας κτίσει, omnia quæ morfu lædunt genita dicitur ex guttis ejus sanguinis, qui ab obtuncato Gorgonis capite distillavit: quamvis Acusilaus nata hæc ex Typhonis sanguine asseveret. At Nicander Hesiodi testimonio ἠέων ἀφ' αἱμάτων, quippe Titanum à sanguine nata hæc mavult: quod tamen apud Hesiodum, in iis quæ extant operibus, non inventiur: quare nonnulli scribunt Hesiodum, à Nicandro falso citatum, qui Poetarum morem & licentiam non examinat: cum etiam Oratoribus in declamandi genere tam nomina, quam historias pro commodo suo commutare, atque etiam præter fas quædam in usum suum extorquere concedatur.

STUPOR ET ADMIRATIO. CAP. XXXIII.

QUAM vero Medusam Domitianus Imperator pro pectore est gestare solitus, ut in pulcherrimo ejus sigillo spectavimus, omnino stuporem, quem de se omnibus in negotiis quæcunque tractaret concitatum volebat, significasse tradunt: quamvis nonnulli non alia de causa factum putant, nisi ut patris gestamen usurparet: nam in pulcherrimo Vespasiani signo apud Melinos Romæ, Gorgonem huic pro pectore adpositam aspexit. Alii factum à Domitiano in honorem Minervæ volunt, quod numen id sibi colendum præcipue suscepit: nam clypeus hujusmodi Serpentum horrore præmunitus, in primis Palladi dedicatus erat. Eam Eustathius ideo Glaucopin appellatam censeri scribit, quod ex Poetis nonnulli Dracones Glaucopas vocitarint: quamvis & à formidoloso aspectu dici posse non inficiatur, quod Leones illi, qui præcipue Regii nuncupantur, quosque loco suo inter alia significata symbolum terroris esse ostendimus, Glauci à colore nominetur.

PRUDENTIA. CAP. XXXIV.

NEQUE tamen desunt qui Gorgonis caput pro Minervæ pectore statutum, prudentiæ, uti id superius, signum esse contendant, quæ locum habeat in pectore: qua qui præditi sunt, facile alios confundere, vel imperitiæ redarguere, saxosque quodammodo reddere, ubi adhibuerit, possint. Apud Poetas tamen Pallas Medusæ caput ad incitandum, vel ad terrorem incutiendum præten-

*Nunc quoque ut attonitos formidine terreat hostes,
Pectore in adverso, quos fecit, sustinet Angues.*

*Vel postea
à nomine
oculis, quæ
illi sacra-
Caput Me-
dusæ quid.
Metam l. 4.
ad finem.*

Idque præcipue cernere est in scuto Herculis apud Hesiodum: quamvis non sum nescius, esse multos qui opus id Hesiodi illius celeberrimi, quippe ut Naso,

Servantis pecudes vallibus Asera tuis,

esse negent: alios qui ad CCL. tantum carmina Hesiodi, reliqua subjuncta ab Aristophane Grammatico contendant, Sane Megacles Atheniensis legitimum agnoscit opus, sed Hesiodo succenset, quod Vulcanum finxerit matris inimicis arma fabricasse. Apollonius Rhodius & Stesichorus Hesiodi omnino esse volent: ait igitur,

*ἐν γὰρ ᾧ μὲν ἦκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
αἰετὸν ἀνασειύουσα.*

Quem

Quem Statius ita secutus est:

*Selle prætendens colla Medusa
Ceu stimulis accendit Equum.*

DE HYDRA. CAP. XXXV.

ERam me jam de his Anguium voluminibus explicaturus, cum majori me obvolutum negotio conspexi. Superat enim Hydra, quæ me ultimo loco aggressa moraretur: quare ope Herculis implorata, ipsam quoque ita confecimus.

SOPHISTÆ. CAP. XXXVI.

*Numeri
multitu-
dini.*

*Novem ca-
pita habentem.*

Æneid. l. 6.

HYDRA significatum, cujus uno præciso Anguineo capite, alia atque alia evestigio repullularent, multi aliis atque aliis modis interpretati sunt: nos ea contenti esse possumus expositione, quam Plato, Euthydemo, posuit, ubi per eam perinde ac per Cancrum, sophisticas ait nugas significari. Hydram Paulanias uno tantum capite præditam scribit: sed enim Pisander Camireus multa illi capita tribuit. Alcaeus ἐννεακέφαλον eam vocat, πεντηκοντακέφαλον Simonides, quem Maro nosse sequitur, ubi dicit:

Quinquaginta atris immanis hiatibus Hydra.

Æneid. l. 1.

Sed enim hi numero usi sunt, multitudinem significante, more Poetico: numerus enim novenarius, neque non quinquagenarius, ex iis sunt, qui multa significant, ut illud apud eundem Maronem, *Quinquaginta intus famula*, pro plurima. Ita ἐνεακῆρα κορώνη, in Arati carmine, pro multa vivacitate, quo superius in cauda Scorpii tetigimus; & in digiti commentario, ubi de numeris agitur, latius explicuimus: ubi passim numeri illi recensentur, qui tam apud Graecos, quam apud Latinos pro multitudine usurpantur.

INVIDIA. CAP. XXXVII.

Erichthonius.

Nonnulli ex peritioribus invidiam per Hydrae speciem significari tradunt, ideoque in nullo aëo monstro domitando Herculem magis laborasse, quam ut Horatius ait, *supremo tandem furore mari* comperit. Ea vero palustris fingitur, & è sordido cæno pullulare, quod non nisi in abjecto & lique animo reperiat: qua de causa Ovidius invidiam in imis vallibus latitare, confinxit: ita reliqua, quæ super ea conscribit, ad Hydrae significatum omnia quadrare comperies. Nam & Erichthonium, quem alii pedes Anguineos habuisse, alii Serpentem illi ad custodiam datum scribunt, invidiam significari nonnulli arbitrati sunt: ea enim post res præclara gestas suboriri solet, & in cordis penetralibus occultari, virulento ad custodiam adjecto spiritu. Atque hoc illud odium est, quod Diodorus ex serpente picto significari tradit.

EDOMITUM A VIRTUTE VITIUM.

CAP. XXXVIII.

*Inrculus
victoriae,
herois no-
stri Christi
victoriam
apta repræ-
sentans.*

Habet & pietas nostra heroes suos, quorum è numero fortissimum illum cælo intulit, qui satulem Draconem ex urbi subiecto lacu quotidie proflentem, nunc longo voluminum tractu festiva per arva late proserpentem, nunc spiris implicatum collectumque in insidiis per frutices & horulenta gramina latitantem, horrenda interdum lethiferaque die noctuque sibila dispergentem, immani venenosarum faucium hiatu lethum omnibus intentantem, nulloque non die moralium aliequem devorare solitum interfecerit. Non temere hæc literarum monumentis tradita: tamen rem uti gestam Concilia majorum nostrorum actis inferendam veterunt. Videtur enim hæc pictura species unumquemque admonere virtutis, cujus telo fretus illecebras amatorias, quæ dubio procul per Serpentem exprimi consuerunt, sædasque voluptates ex lacu, hoc est, ex infirma fluxaque mollitie mentis emergentes, sinuosis voluminibus, hoc est, variis delectamentorum laqueis manusque pedesque hominum implicantes, arctissimisque vinculorum nexibus obstringentes, nullo timore perculsus summoveere contendat, simulque odium & astuantia indignati cordis incitamenta: unde rixæ, contumeliæ, calumniæ, pessimæque persuasiones ortæ, magna semper rerum humanarum pernicies.

A uti sibi teterque halitus per os itatus auresque nostras illabentes, extinguere aggrediatur: malos denique affectus, pravosque iudicium omnes, qui grassatoris veluti quodam insultu animum incautum adoriuntur, cuius puritatem ser virgunculam intelligitur, virulenta contagione turpiter labefactant. lethaliq; morfu in pedibus, univesum corpus contactu vitiant, proserpenteque in dies magis pestilenti morbo faedissimum efficiunt, firmo constantiq; proposito perdomitet, animumque incolunitati nitoriq; suo assertum restituat patri. Operæ pretium est videre, quemadmodum virgunculam puellam expositam ad apertis faucibus, rictuque late diducto in parentum ac totius urbis conspectu jamjam invadere tentaret ingluviosus Draco, utque tam prestans animi juvenis intrepide eum aggressus, vibrato pilo, ferroq; per os medium adacto, pertransit aque cervice terga illa immania transoderit, at tollentemq; interim iras & cærulea corda tumefactum, harena moribundum straverit, frustra que volumina illa terrifica quatientem replicantemque, pluribus tandem ictibus ad saxum alliso capite contecerit, atque ita vere fortitudinis coronam, & deorum illatus numero consecrationem etiam fuerit assecutus.

PIERIUS VALERIANUS
ÆGIDIO VITERPIENSI
CARDINALI S. P. D.

Empie me facturum existimo, nisi studiorum meorum, qualiacumq; esse possunt, rationem omnem ad te deferam, quem humanissimum semper eorundem moderatorem habui. Nam durissimis etiam temporibus, cum ea omnia deessent, quæ uniuscujusq; ingenium ad labores invitare solent, rebusq; sepius desperatis, non Roman tantum, verum etiam ipsa literarum studia deserere sollicitarer, cum præsertim essem non semel in officii societatem à Bannisco, qui de Maximiliano suo tam multa, tam honorifice predicabat, invitatus, una tamen auctoritas tua in causa fuit, cur non usq; adeo animum desponderem: tu enim nuñc hortando, nunc monendo: nunc opem auxiliūq; tuum pollicendo, bono me semper animo esse iussisti. Neque per te stetit, dummodo æquum fuissent tempus, quin aliquod studii mei otium aliquando compararetur: quo uno ego gravitatis & benevolentie tue præsidio sustentatus, angustia illa omnia ea constantia pertuli, quam in tot annos firmissimam perdurare, amici dubio procul omnes admirabantur. Quem vero non confirmassent frequentissima illa adhortationes tue cum tanta me charitate complectere? cum me non privatim modo, sed publice etiam commendares? Poterone ego umquam dememinisse præclarissima illius concionis tue, quam frequentissimo totiusne urbis an orbis dicam, confes- sus, antea vir auctoritatis habuisti, ubi cum è re nata quadam et atis nostræ lumina laudibus in cælum extulisses, quæ tua de me quoq; specula, quæ prædicatio fuerit, Roma (scimus quanta huic nomini vis) tunc novit universa: in quo licet illa pietati erga te mea permiseris, non quod merita postularent mea, id tamen de me iudicium testimoniumq; tuum multarum inde vigiliarum incitamentum fuit? Hinc factum, ut lucubrationes aliquot alias, tum inprimis Ægyptiaca illa commentaria de rerum significati- onibus, tot annorum vigilias, tot dierum atq; noctium sudores, tot in reconditis rebus eruendis D lucis, dandis conatus, in eam demum speciem informarim, ut conspici nullo jam meo, quamvis maxime ve- recundi, rubore posse confidam. Quod vero in huiusmodi negotio absolvendo reliquum est, cum univer- sum opus insignire nunc speciosis literatorum hominum nominibus constituerim: argumenta que ipsa par- tiri ne uno continenter libro complexa, odiosum ob rerum multitudinem volumen efficiant, amicos mihi quosdam designavi, quorum hortatu modo hoc modo illud à me conscriptum esset (nos hoc Πλατῶν ἐπι- κρόν) id enim maxime commodum visum est, quod ambitioni prætexerem amicorum scilicet impulsu me tam multa elaborasse: quando hodie id plurimum vitio verti video, quod laboriosa quis ac difficilia aggredi ausus sit, quod honestam industriam turpi otio prætulerit. Inter hos autem eorum inprimis ratio- nem mihi habendam proposui, qui mihi talia meditantibus suffragati sunt: cumq; tu omnium maxime non modo aliquid adieceris calculum, sed author pene fueris, ne inchoatum hoc opus olim abiceretur, mihi præ- cipue